

**Индекс за навлизането на цифровите
технологии в икономиката и обществото
(DESI)**

Доклад за държава членка за 2019 г.

България

Относно DESI

Европейската комисия следи конкурентоспособността на държавите членки в областта на цифровите технологии чрез докладите за индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) от 2015 г. насам. Наборът от доклади включва профили на отделните държави и тематични глави.

Докладите относно DESI по държави съчетават количествени данни от показателите на DESI по петте измерения на индекса със специфични за всяка държава политически изводи и най-добри практики. Към докладите за всяка държава членка е приложена глава със задълбочен преглед на далекосъобщенията.

Тематичните глави представят анализ на европейско равнище на ширококоленовата свързаност, цифровите умения, използването на интернет, цифровизацията на предприятията и цифровите обществени услуги, сектора на ИКТ и неговите разходи за развойна дейност, както и използването от държавите членки на средствата по програма „Хоризонт 2020“.

За да се подобри методиката и да бъдат взети предвид най-новите технологични достижения, за 2019 г. в DESI са въведени редица промени. Сега DESI обхваща:

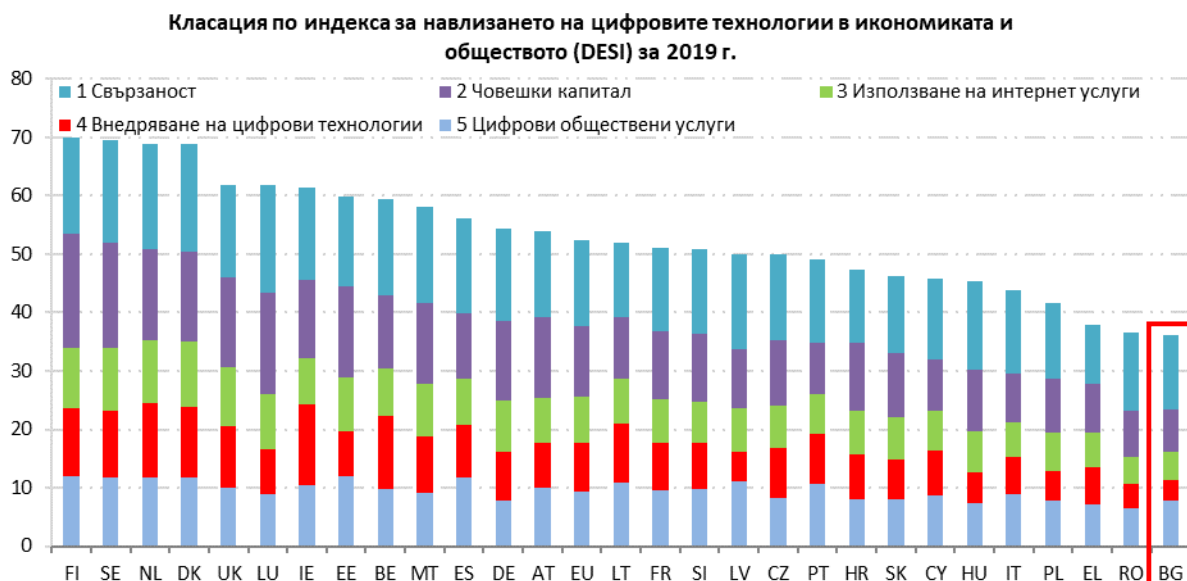
- готовност за навлизането на 5G,
- цифрови умения над основните,
- най-малко основни софтуерни умения,
- жени — специалисти по ИКТ,
- абсолвенти по дисциплини в областта на ИКТ,
- лица, които никога не са използвали интернет,
- професионални социални мрежи,
- участие в онлайн курсове,
- консултации и гласуване онлайн,
- лица, които извършват продажби онлайн,
- големи масиви от данни,
- обмен на медицински данни, и
- електронни медицински рецепти:

DESI беше преизчислен за всички държави за предходните години, за да се отразят горепосочените промени в избора на показатели и корекциите в основните данни. Поради това, резултатите и класирането на държавите може да са се променили в сравнение с предходни публикации.

Повече информация може да бъде намерена на уебсайта на DESI: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>.

Преглед за България

	България		ЕС
	място	резултат	резултат
DESI, 2019 г.	28	36,2	52,5
DESI, 2018 г.	26	35,5	49,8
DESI, 2017 г.	27	32,4	46,9

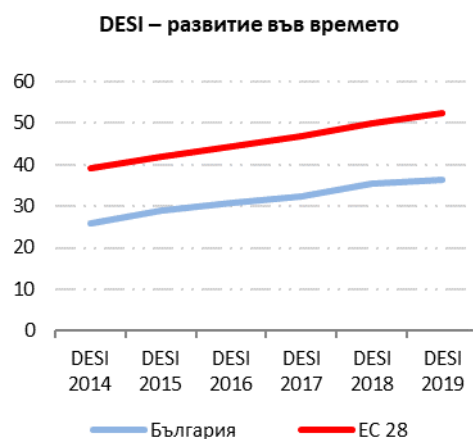
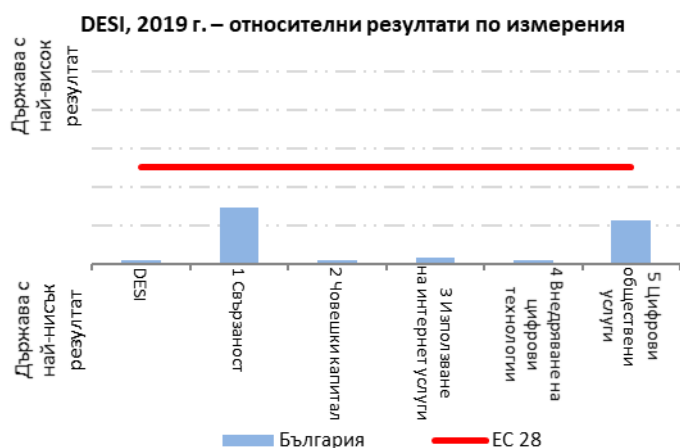
България се нарежда на 28-то място от 28-те държави членки в Индекса на Европейската комисия на навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) за 2019 г.

Въпреки увеличението на общия ѝ резултат, класирането ѝ е по-слабо, от една страна поради ограничените резултати в някои от отчитаните измерения на DESI, а от друга страна — поради по-доброто представяне на другите държави членки по някои от измеренията на DESI.

България се справя сравнително добре в областта на свързаността, особено по отношение на широкия достъп до свръх-високоскоростни и мобилни широколентови мрежи. Постигнала е и значителен напредък в измерението „електронно правителство“, като бележи все по-голям брой потребители и висока оценка за предоставянето на цифрови обществени услуги на предприятията. България е значително под средния резултат в измерението „Човешки капитал“, като цялостното равнище на уменията в областта на цифровите технологии е сред най-ниските в ЕС. Делът на хората с поне основни умения в областта на цифровите технологии възлиза на около 29 % от българското население, докато средно за ЕС този дял е 57 %. Едва 11 % от хората притежават умения над основните, което представлява по-малко от една трета от средната стойност за ЕС. България също така е доста под средното равнище във внедряването на цифровите технологии. Предприятията все още не се възползват в пълна степен от възможностите, предоставяни от търговията онлайн: 6 % от МСП продават онлайн (в сравнение

със 17 % средно за ЕС), 3 % от всички МСП реализират трансгранични продажби и само 2 % от оборота им е от търговия онлайн.

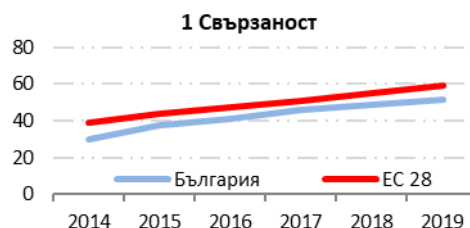
България има национална програма — „Цифрова България 2025“¹, обвързана с програмирането на структурните фондове на ЕС, в която се очертават някои мерки за подобряване на свързаността, обществените услуги и внедряването на цифровите технологии от частния сектор. Това обаче не е всеобхватна стратегия, която да подкрепя цифровата трансформация в България. През 2017 г. беше разработена Концепция за цифрова трансформация на българската индустрия (стратегията Индустрия 4.0), но тя все още е на етапа на проект.

¹ <https://www.mtitc.government.bg/sites/default/files/uploads/it/putna-karta-15082018.pdf>

1 Свързаност

1 Свързаност	България		ЕС
	място	резултат	резултат
DESI, 2019 г.	25	51,6	59,3
DESI, 2018 г.	24	48,8	54,8
DESI, 2017 г.	21	45,9	51,2

	DESI, 2017 г. стойност	България DESI, 2018 г. стойност	DESI, 2019 г. стойност	място	ЕС DESI, 2019 г. стойност
1a1 Покритие с некомутируем широколентов достъп % домакинства	95 % 2016	95 % 2017	96 % 2018	19	97 % 2018
1a2 Разпространение на некомутируеия широколентов достъп до интернет % домакинства	57 % 2016	59 % 2017	58 % 2018	28	77 % 2018
161 Покритие с мрежи 4G % домакинства (средно за операторите)	66 % 2016	72 % 2017	80 % 2018	27	94 % 2018
162 Разпространение на мобилния широколентов достъп до интернет Абонаменти на всеки 100 души	82 2016	87 2017	97 2018	11	96 2018
163 Готовност за навлизането на 5G Раздаден спектър като % от общия хармонизиран 5G радиочестотен спектър	Няма данни	Няма данни	0 % 2018	13	14 % 2018
1v1 Покритие с високоскоростен достъп от следващо поколение % домакинства	74 % 2016	75 % 2017	75 % 2018	23	83 % 2018
1v2 Разпространение на високоскоростен широколентов достъп до интернет % домакинства	31 % 2016	39 % 2017	43 % 2018	15	41 % 2018
1g1 Покритие със свръх-високоскоростен широколентов достъп до интернет % домакинства	Няма данни	75 % 2017	75 % 2018	15	60 % 2018
1g2 Разпространение на свръх-високоскоростен широколентов достъп до интернет % домакинства	5 % 2016	7 % 2017	10 % 2018	23	20 % 2017
1d1 Индекс за цената на некомутируеия широколентов достъп до интернет Резултат (0 до 100)	76 2016	80 2017	81 2018	20	87 2017

България се нарежда на 25-то място в измерението „Свързаност“ на DESI 2019 (с едно-място по-назад от миналата година), въпреки лекото увеличение при повечето показатели за свързаност. В края на 2018 г. общото покритие с некомутируеми широколентови мрежи се увеличи с един процентен пункт до 96 % от домакинствата, малко под средното за ЕС равнище от 97 %. Навлизането на широколентовия достъп е 58 %. Въпреки увеличението на покритието 4G с 8 процентни пункта до 80 % от домакинствата, България все още трябва да навакса изоставането с 14 % в сравнение със средната стойност за ЕС. Независимо от това, разпространението на

мобилните широколентови мрежи е нараснало значително (с 10 процентни пункта), за да достигне 97 %, което е малко над средното за ЕС равнище от 96 %. С дела си от 75 %² България е малко под средната за ЕС стойност от 83 % за домакинствата, обхванати от мрежи с достъп от следващо поколение (ДСП) с 30 Mbps, но е забележително, че всички тези мрежи са свръх-високоскоростни, което поставя страната значително по-напред от средната за ЕС стойност (60 %) в последната категория, която е повече ориентирана към бъдещето. Освен това, навлизането на високоскоростния широколентов достъп се е увеличило значително до 43 %, което е малко над средната стойност за ЕС от 41 %, макар че все още е налице изоставане в прехода към абонаменти за свръх-високоскоростен широколентов достъп (10 % спрямо средна стойност от 20 % за ЕС), които ще се възползват от пълния капацитет на наличните мрежи. Ценовият индекс за фиксирания широколентов интернет³ е 81, т.е. малко под средната стойност за ЕС от 87. Това означава по-високи цени на човек, което може отчасти да обясни ниския процент на навлизане.

Две години преди края на националните програми за финансиране в рамките на Националния план за широколентов интернет (НПШИ) за периода 2014—2020 г., изпълнението достига едва 47 %⁴. Тези забавяния изглеждат се дължат на необходимостта от допълнително национално финансиране и за някои законодателни промени. България планира уведомление за държавна помощ за основния проект за изграждане на широколентов достъп в отдалечените, слабо населените и селските райони. За този проект е заделена сумата от 30 млн. евро по линия на ЕЗФРСР. Приоритетите на НПШИ вече обхващат част от целите за гигабитова свързаност. За да завърши плана, България започна оценка на недостига на инвестиции, който трябва да бъде преодолян, за да се съгласуват изцяло основните цели. Поради широкото разпространение на инициативата WiFi4EU, 246 общини (92,8 % от общините в страната) са се регистрирали на портала WiFi4EU. Освен това 215 общини са подали кандидатури в отговор на първата покана, а 113 от тях са получили ваучери на стойност 15 000 EUR всеки. Закъснелият първи проект на акт на вторичното законодателство, необходим за осигуряване на ефективното прилагане на Директивата за намаляване на разходите за високоскоростни мрежи, се очаква през първата половина на 2019 г., а междувременно се извършват подготвителни дейности за актуализиране на картите на съществуващата инфраструктура и качеството на услугите.

През 2018 г. беше приета националната пътна карта, която подробно описва стъпките, необходими за изпълнение на задълженията по отношение на използването на „пионерната“ радиочестотна лента 700 MHz за 5G. Голяма част от радиочестотната лента 3,6 GHz в България е на разположение и в готовност да бъде използвана за услуги 5G, но още не е разпределена по технически условия, подходящи за 5G. Операторите извършват изпитвания за 5G, като разширяват и обновяват настоящите си мрежи към LTE Advanced. България вече е наべлязала някои потенциални кандидати за градове с мрежи 5G. През юни 2018 г. България, Гърция и

---

² Абонаменти за ДСП (FTTH, FTTB, VDSL, Cable DOCSIS 3.0 и други ДСП) като процент от общия брой на абонаментите за фиксиран широколентов достъп.

³ С индекса за цената на широколентовия достъп до интернет се измерва цената на 12 представителни кошници за широколентови услуги като процент от дохода на домакинствата. Кошниците включват три категории скорост (12 – 30 Mbps, 30 – 100 Mbps и поне 100 Mbps), както и четири типа продукти (самостоятелен достъп до интернет, интернет + телевизия, интернет + стационарна телефония и интернет + телевизия + стационарна телефония).

⁴ Общата стойност на планираното финансиране е над 75 милиона евро.

Сърбия подписаха писмо за намерения относно подготовката и провеждането на изпитвания за съвместно, свързано и автоматизирано управление на превозни средства в трите страни за целите на разгръщането на 5G. Към днешна дата в България са разпределени само 14 % от всички 2090 MHz на хармонизирания радиочестотен спектър на ЕС. Това се дължи на забавянето в предоставянето на изключително важната част от радиочестотния спектър под 1 GHz за електронни съобщителни услуги, в съчетание с липсата на търговски интерес към други радиочестотни ленти. Въпреки известен административен и законодателен напредък, усилията за предоставяне на целия радиочестотен спектър в обхватите 800 MHz и 700 MHz все още не са дали резултат.

Наред със своята стратегия за 5G, която скоро ще бъде интегрирана в националния план за широколентов интернет, България ще спечели, като гарантира, че целият хармонизиран спектър на ЕС, включително „пионерните“ радиочестотни ленти за 5G, бъде предоставен своевременно на всички участници на пазара, за да бъдат постигнати целите за гигабитова свързаност. Повече съсредоточаване върху разгръщането на широколентовия достъп до интернет в селските райони, съчетано с повече обучение за придобиване на цифрови умения и по-нататъшно развитие на цифровите услуги биха били от полза за цялостната свързаност на държавата и ще спомогнат за преодоляване на цифровото разделение, което е особено предизвикателство в контекста на фактори като предимно възрастното население в обезлюдените селски райони. Допълнителни мерки биха спомогнали за стимулиране на търсенето, осъществяване на целите на НПШИ и своевременното използване на целеви финансови средства. Има още възможности за намаляване на разходите за внедряване и цените.

Върхово постижение 2019 г.: Второ място в ЕС по брой на общините, обхванати от инициативата WiFi4EU

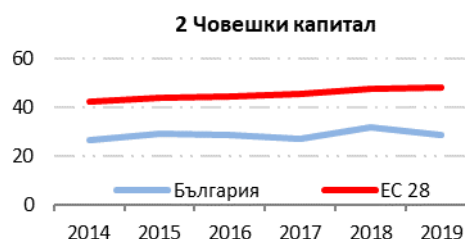
Инициативата WiFi4EU насърчава свободния достъп до безжична интернет връзка за гражданите на обществени места, включително в паркове, площи, обществени сгради, библиотеки, здравни центрове и музеи в общините в цяла Европа. По тази инициатива общините могат да кандидатстват за ваучери на стойност 15 000 EUR, които да бъдат използвани за инсталиране на оборудване за безжичен интернет на обществени места на територията на общината, които все още не са оборудвани с безплатен безжичен интернет.

След първия подбор през ноември 2018 г. 43 % от българските общини спечелиха ваучери за изграждане на високоскоростни безжични връзки на обществени места. От България бяха подадени 215 заявления, а 113 общини получиха финансиране в размер на общо 1 695 000 EUR.

Регионът с най-висок процент финансирани общини (17 от 35) е Североизточният, където 49 % от общините получават ваучерите. На второ място е Югозападният регион с 46 % или финансирани 24 от 52 общини. На трето място е Северният централен регион, в който 44 % от общините, т.е. 16 от 36, са се включили в инициативата. 14 окръжни града са сред първите 113 общини, изградили високоскоростни безжични интернет мрежи на обществени места.

2 Човешки капитал

2 Човешки капитал	България		ЕС
	място	резултат	резултат
DESI, 2019 г.	28	28,5	48,0
DESI, 2018 г.	27	31,7	47,6
DESI, 2017 г.	27	27,3	45,4

	DESI, 2017 г.	България	DESI, 2019 г.		ЕС
	стойност	DESI, 2018 г. стойност	стойност	място	DESI, 2019 г. стойност
2a1 Поне основни умения в областта на цифровите технологии	26 %	29 %	29 %	27	57 %
% лица	2016	2017	2017		2017
2a2 Цифрови умения над основните	10 %	11 %	11 %	27	31 %
% лица	2016	2017	2017		2017
2a3 Най-малко основни софтуерни умения	28 %	31 %	31 %	28	60 %
% лица	2016	2017	2017		2017
2b1 Специалисти по ИКТ	2,3 %	2,7 %	2,3 %	23	3,7 %
% от заетите лица	2015	2016	2017		2017
2b2 Жени — специалисти по ИКТ	1,4 %	1,7 %	1,3 %	15	1,4 %
% трудова заетост при жените	2015	2016	2017		2017
2b3 Абсолвенти по дисциплини в областта на ИКТ	2,7 %	3,1 %	2,9 %	22	3,5 %
% абсолвенти	2014	2015	2016		2015

В измерението „Човешки капитал“ България се нарежда на 28-мо място измежду държавите членки, което я поставя далеч под средното равнище за ЕС. Общото равнище на уменията в областта на цифровите технологии е сред най-ниските в ЕС: делът на хората с поне основни умения в областта на цифровите технологии възлиза на около 29 %, докато средно за ЕС този дял е 57 %. Тази тенденция бе потвърдена и сред младите хора: 54 % от младежите на възраст между 16 и 24 години имат поне основни цифрови умения (спрямо средна стойност за ЕС от 81 %). Хората с по-напреднали потребителски умения в интернет (над основните цифрови умения) възлизат на 11 % от общия брой, малко по-малко от една трета от средната стойност за ЕС. И на последно място, делът на специалисти в областта на ИКТ е бил 2,3 % от общата заетост през 2017 г. Положителен е фактът, че жените са добре представени сред специалистите в областта на ИКТ — 1,3 % от заетите в сектора, което съответства на средното за ЕС.

Налице са промени и в политиката — образователната система е в процес на реформи на всички равнища и въпреки че мерките не са изцяло в синхрон с мащаба на цифровата трансформация, все пак е засилен акцентът върху подобряване на цифровите умения. Например, в сила е преразгледана училищна програма и от учебната 2018—2019 година в трети клас се въвежда компютърно моделиране, а в горната степен на средното образование вече има повече часове с насоченост⁵ към ИКТ. Освен това в средните училища се предлагат

⁵https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/document-library/education-and-training-monitor-2018-bulgaria-report_bg

извънкласни дейности (като например националната програма „Обучение за ИТ кариера“⁶). В професионалното образование и обучение (ПОО) ще се въведе финансиране въз основа на резултатите, което ще ориентира учащите се към програмите за професионално образование, насочени към професии, при които има недостиг на пазара на труда. На училищата по ПОО, които предоставят обучение за тези професии, ще бъдат предложени финансови стимули.

В контекста на реформата на висшето образование са предприети мерки за засилване на сътрудничеството между образователните институции и предприятията; Европейският социален фонд подкрепя проект за привеждане на университетските учебни програми в съответствие с потребностите на пазара на труда. Правителството осигурява помощ за обучение в някои области, където се постигат добри резултати, а също и според потребностите на пазара на труда (включително НТИМ и ИКТ факултети). Броят на студентите в специалности в областта на ИКТ е нараснал леко, но броят на изучаващите природни науки, математика и физика продължава да бъде малък.

Редица заинтересовани страни участват в различни дейности за развитие на цифрови умения — например частни предприятия предлагат бесплатно обучение по писане на код за ученици или онлайн курсове по киберхигиена, разработен съвместно с държавната агенция за електронно управление. Друг добър пример е програмата Cyberscout, при която деца обучават други деца на безопасност онлайн и на интернет грамотност. Сдружение „Дигитална национална коалиция“⁷ в България продължава да организира дейности за развиване на цифрови умения сред различни слоеве от населението. През 2018 г. немалко училища и други организации участваха в Европейската седмица на програмирането⁸ — движение на местно равнище за насърчване на хората на всички възрасти да усвоят писането на код. В България са се провели почти 600 прояви, в които са участвали над 30 000 души.

Въпреки полаганите усилия за справяне с ниското ниво на цифрови умения, за България ще бъде полезно да има всеобхватна стратегия за умения в областта на цифровите технологии, за да се занимае с проблема както чрез образователната система, така и чрез повишаването на квалификацията на работната сила.

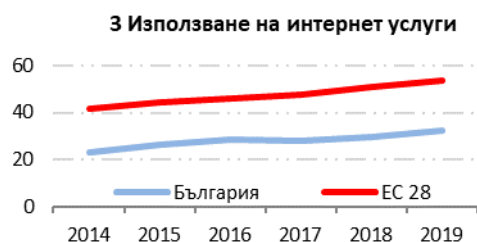
⁶ Върхово постижение за 2018 г. според доклада DESI:

⁷ <https://www.digitalalliance.bg/>

⁸ <https://codeweek.eu/>

3 Използване на интернет услуги

3 Използване на интернет услуги	България		ЕС
	място	резултат	резултат
DESI, 2019 г.	27	32,5	53,4
DESI, 2018 г.	27	29,9	50,7
DESI, 2017 г.	27	28,0	47,8

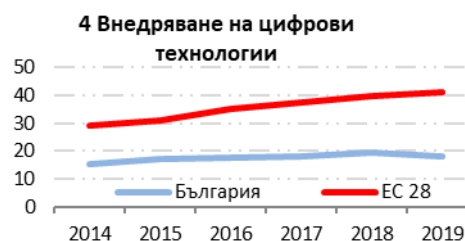

	DESI, 2017 г.	България		ЕС	
	стойност	DESI, 2018 г.	DESI, 2019 г.	място	DESI, 2019 г.
3а1 Лица, които никога не са използвали интернет	33 %	30 %	27 %	28	11 %
% лица	2016	2017	2018		2018
3а2 Потребители на интернет	58 %	62 %	64 %	28	83 %
% лица	2016	2017	2018		2018
3б1 Новини	68 %	74 %	74 %	20	72 %
% Интернет потребители	2016	2017	2017		2017
3б2 Музика, видеозаписи и игри	64 %	64 %	64 %	27	81 %
% Интернет потребители	2016	2016	2018		2018
3б3 Видео по заявка	8 %	8 %	9 %	27	31 %
% Интернет потребители	2016	2016	2018		2018
3б4 Видеоразговори	80 %	85 %	83 %	1	49 %
% Интернет потребители	2016	2017	2018		2018
3б5 Социални мрежи	76 %	79 %	79 %	7	65 %
% Интернет потребители	2016	2017	2018		2018
3б6 Професионални социални мрежи	7 %	3 %	3 %	28	15 %
% Интернет потребители	2015	2017	2017		2017
3б7 Участие в курс онлайн	3 %	3 %	3 %	28	9 %
% Интернет потребители	2016	2017	2017		2017
3б8 Консултации и гласуване онлайн	5 %	4 %	4 %	26	10 %
% Интернет потребители	2015	2017	2017		2017
3в1 Банкиране	7 %	9 %	11 %	27	64 %
% Интернет потребители	2016	2017	2018		2018
3в2 Пазаруване	27 %	27 %	31 %	27	69 %
% Интернет потребители	2016	2017	2018		2018
3в3 Продажби онлайн	11 %	8 %	13 %	21	23 %
% Интернет потребители	2016	2017	2018		2018

Макар и да е подобрила резултата си, България е под средното ниво по използването на интернет услуги: 64 % от гражданите използват интернет (в ЕС средната стойност е 83 %), докато 27 % никога не са го ползвали — това е най-високата стойност в целия ЕС. Измежду потребителите на интернет в ЕС българите осъществяват най-много видеоразговори; те са доста над средното за ЕС равнище и по отношение на активността в социалните мрежа (79 % спрямо 65 %). Освен това, около 74 % от потребителите на интернет четат новини онлайн, което е приблизително около средното за ЕС. От друга страна, българските интернет потребители проявяват по-малък интерес към използването на други услуги онлайн, по-специално електронното банкиране. То се използва само от 11 % от ползвателите на интернет в сравнение с 64 % средно за ЕС. Едва една трета от ползвателите на интернет пазаруват онлайн, докато средният дял за ЕС е 69 %.

4 Внедряване на цифрови технологии

4 Внедряване на цифрови технологии	България		ЕС
	място	резултат	резултат
DESI, 2019 г.	28	18,1	41,1
DESI, 2018 г.	28	19,5	39,6
DESI, 2017 г.	28	18,0	37,6

	България	България		ЕС
	DESI, 2017 г.	DESI, 2018 г.	DESI, 2019 г.	DESI, 2019 г.
	стойност	стойност	стойност място	стойност
4a1 Електронно споделяне на информация	25 %	23 %	23 % 25	34 %
% предприятия	2015	2017	2017	2017
4a2 Социални медии	9 %	9 %	9 % 28	21 %
% предприятия	2016	2017	2017	2017
4a3 Големи масиви от данни	7 %	7 %	7 % 25	12 %
% предприятия	2016	2016	2018	2018
4a4 Компютърни услуги в облак	5 %	6 %	6 % 28	18 %
% предприятия	2016	2017	2018	2018
4b1 МСП, които осъществяват продажби онлайн	5 %	7 %	6 % 28	17 %
% МСП	2016	2017	2018	2018
4b2 Оборот от електронна търговия	2 %	4 %	2 % 28	10 %
% оборот на МСП	2016	2017	2018	2018
4b3 Трансгранични продажби онлайн	3 %	3 %	3 % 27	8 %
% МСП	2015	2017	2017	2017

В измерението „Внедряване на цифровите технологии“ България се нарежда на 28-мо място измежду държавите членки — далеч под средното равнище за ЕС. Българските предприятия се затрудняват да се възползват от възможностите, предоставяни от търговията онлайн: 6 % от МСП продават онлайн (в сравнение със 17 % средно за ЕС), 3 % от всички МСП реализират трансгранични продажби и само 2 % от оборота им е от търговия онлайн. Макар българите да ползват интензивно социалните медии за лична употреба, само 9 % от предприятията ги използват за популяризиране на бизнеса си в сравнение с 21 % средно за ЕС. На последно място, броят на предприятията с висок индекс за интензивност⁹ представляват само 7,81 % от всички предприятия. Положителен е фактът, че 23 % от дружествата споделят информация онлайн, при средна стойност за ЕС 34 %.

България изготви „Концепция за цифрова трансформация на българската индустрия (Индустрия 4.0)“, която следва да стане основа за разработване на Стратегия 4.0. Има и национална програма, свързани с програмирането на мерките, подпомагани от структурния фонд на ЕС

⁹ [Индекс за цифрова интензивност](#), брой на дружествата с висока интензивност, т.е. такива, които използват от 7 до 9 технологии (от 12 технологии), независимо дали става дума за притежаването на уебсайт, осъществяването на електронна търговия, изпращането на електронни фактури или закупуването на усъвършенствани услуги за изчисления в облак, наред с много други (Индекс на ключовите показатели в областта на цифровите технологии, 2019 г.)

„Цифрова България 2025“¹⁰, която очертава някои мерки за насърчаване на цифровизацията на предприятията. В този контекст фондовете на ЕС се използват за финансиране на четири центъра за високи постижения и девет центъра на компетентност, специализирани в различни дисциплини, включително мехатроника, чисти технологии и ИТ. Успоредно с това, друг финансиран от ЕС проект ще помогне за създаване на регионални центрове за иновации, които ще насърчават сътрудничеството между предприятията и научноизследователските центрове. Тези проекти, които се очаква да стартират през 2019 г., са предназначени да улеснят трансфера на знания, да подпомогнат създаването на предприятия в резултат от научната работа в университетите, и да привлекат капитал. Устойчивостта и резултатите от тези проекти са от жизненоважно значение за бъдещите инвестиции както по отношение на инфраструктурата, така и по отношение на мерките с незадължителен характер. В същото време водещата инициатива „София Тех Парк“ продължава да среща затруднения. Някои от въпросите, които будят безпокойство, са недостатъчното използване на нейната научна инфраструктура, управлението и дългосрочната ѝ финансова устойчивост.

Друг проект, управляван от българската агенция за насърчаване на МСП, чието начало е планирано за 2019 г., следва да създаде ваучерна схема в полза на до 450 МСП в България, които желаят да придобият цифрова инфраструктура.

България е поела ангажимент за стратегическо инвестиране в цифровите технологии чрез координирани от ЕС програми (например съвместното предприятие EuroNPC). Тя също така има Национален център за супер-компютърни приложения, чиито дейности могат да бъдат разширени в полза на МСП. Въпреки че България е подписала Декларацията за сътрудничество в областта на изкуствения интелект, изпълнението на мерките за насърчаване на внедряването на приложения за изкуствен интелект в публичния и частния сектор изостава. Стратегия за киберсигурност на България, приета през 2016 г., има за цел да се бори срещу киберпрестъпността, да се ангажира в международно сътрудничество, да изгради капацитет за реагиране на инциденти и да повишава обществената осведоменост относно рисковете за киберсигурността. По последната точка през 2018 г. са проведени кампании за повишаване на осведомеността относно киберсигурността, насочени към деца и към предприятия.

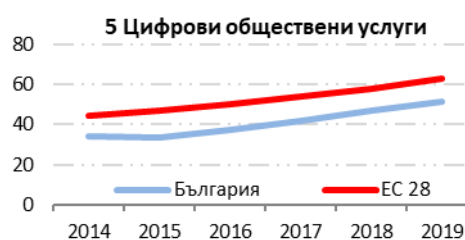
Макар че са планирани някои мерки в подкрепа на навлизането на цифровите технологии в бизнеса, българската икономика би могла да извлече ползи от всеобхватна стратегия за цифровата трансформация.

---

¹⁰ <https://www.mtict.government.bg/sites/default/files/uploads/it/putna-karta-15082018.pdf>

5 Цифрови обществени услуги

5 Цифрови обществени услуги	България		ЕС
	място	резултат	резултат
DESI, 2019 г.	25	51,5	62,9
DESI, 2018 г.	24	46,9	57,9
DESI, 2017 г.	25	41,8	54,0

	DESI, 2017 г.	България		ЕС	
	стойност	DESI, 2018 г.	DESI, 2019 г.	място	DESI, 2019 г.
5a1 Потребители на услуги на електронното управление % потребители, които искат да подадат формуляри	57 %	58 %	61 %	16	64 %
	2016	2017	2018		2018
5a2 Предварително попълване на формуляри Резултат (0 до 100)	19	25	26	25	58
	2016	2017	2018		2018
5a3 Пълнота на услугите онлайн Резултат (0 до 100)	71	73	75	26	87
	2016	2017	2018		2018
5a4 Цифрови обществени услуги за предприятия Резултат (0 до 100) – включва национални и трансгранични	74	89	96	5	85
	2016	2017	2018		2018
5a5 Свободно достъпни данни % от максималния резултат	Няма данни	Няма данни	66 %	13	64 %
			2018		2018
5b1 Електронно здравеопазване % лица	Няма данни	10 %	10 %	23	18 %
		2017	2017		2017
5b2 Обмен на медицински данни % от общопрактикуващите лекари	Няма данни	Няма данни	20 %	23	43 %
			2018		2018
5b3 Електронни рецепти % от общопрактикуващите лекари	Няма данни	Няма данни	7 %	26	50 %
			2018		2018

В измерението „Цифрови обществени услуги“ България се нарежда на 25-то място измежду държавите членки — под средното равнище за ЕС. Страната се представя много добре в предлагането на цифрови обществени услуги на предприятията; тя е подобрила резултатите си от предходната година и показателят ѝ вече достига 96 от 100, при средна стойност за ЕС от 85. Броят на ползвателите на електронното управление също се е увеличил в сравнение с предходната година, като 61 % от потребителите на интернет подават формуляри онлайн, почти колкото средната стойност за ЕС от 64 %. При услугите на електронното здравеопазване България заема 23-то място в ЕС, като 10 % от българите са използвали услуги в областта на здравеопазването, предоставяни онлайн. Услугата на електронна медицинска рецепта се използва от 7 % от общопрактикуващите лекари, а 20 % от тях обменят медицински данни.

България е постигнала значителен напредък в изпълнението на своята стратегия за развитие на електронното управление. Стратегическата рамка беше въведена и Държавна агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ) вече работи и играе главна координираща роля. През втората половина на 2017 г. ДАЕУ започна разработването на рамката за архитектура на електронното управление. Тя е необходимо и задължително изискване за прилагането на политиката за електронно правителство, определена от стандартите, оперативната съвместимост и

сигурността на мрежите и информацията. Министерски съвет неотдавна възложи на председателя на ДАЕУ да изготви общото описание на архитектурата за електронно управление и да гарантира, че отговорните администрации имат достъп до системата.

Българската система за обмен на информация от регистрите — RegiX, вече е въведена в експлоатация и позволява на администрациите достъп до данните в регистрите и базите данни на други услуги от публичния сектор. Широкото ѝ използване обаче все още се възпрепятства от остарялата нормативна уредба. Предоставянето на цифрови публични услуги за предприятията се подобри значително. През 2018 г. стана задължително юридическите лица да подават своите данъчни декларации онлайн. Това ще бъде по избор за физически лица и ще се стимулира чрез данъчно облекчение.

През изминалата година важни проекти като въвеждането на нови документи за самоличност с електронна идентификация и електронният подпис бяха значително забавени и бележат твърде слаб напредък.

Националната здравна стратегия за периода 2014—2020 г. включва въвеждането на единна интегрирана информационна система чрез развитието на електронно и мобилно здравеопазване като една от петте основни цели. В този контекст средствата от ЕС се използват за подпомагане на завършването на националната здравна информационна система (НЗИС). Тя е проектирана да подобри качеството и ефективността на здравеопазването, да намали времето, необходимо за предоставяне на здравни грижи на пациентите, да подобри качеството на здравните грижи, диагностиката и лечението чрез използването на нови технологии в електронното здравеопазване. Този проект обаче също е изправен пред известни закъснения в изпълнението.

Наваксването на закъсненията в процеса на реформи, свързани с изпълнението на стратегията, би допринесло за значителни подобрения в цифровата публична администрация.